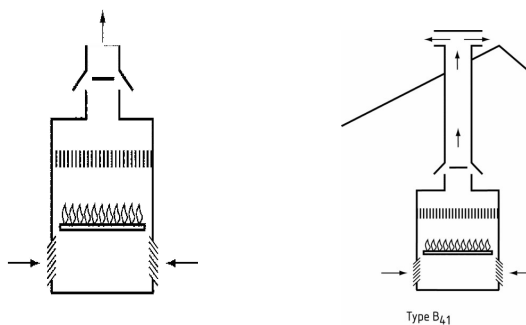

Gázkészülékek Nemzeti Installációs előírásainak helytelen alkalmazása

Ebben a cikkben a gázkészülékek magyar nemzeti installációjára vonatkozó jogszabályokat és a gázkészülék definícióját, meghatározó gáztörvény és a 22/98 IKIM rendelet vizsgálatából levezethető következményeket írom le, a teljesség igénye nélkül, példa jelleggel szemléltetve a mai installációs eljárások, előírásokkal ütköző gyakorlatát. Tovább lépni csak a kiindulási feltételek ismeretében lehet és a kiindulási feltételeket a jogszabályok mai állapota, határozza meg. A gázszakmában és a magyar jogalkotásban a gázkészülékek európai osztályba sorolási rendjének maradéktalan átvétele, elkerülhetetlen kiinduló pont, amely jogszabály alkotási oldalról lényegében már befejezett tény. Az ügyintézés gyakorlatát tekintve viszont jelentős elmaradásban vagyunk. Jellemező a pontos definíciók hiányából következő félreérthetőség. Az elmaradás okát abban látom, hogy kevesen tudják pontosan, hogy mi a gázkészülékek installációjával foglalkozó magyar törvények és rendeletek tárgya, azaz meddig tart a gázkészülék. Az erre vonatkozó információkat a gázkészülékek forgalomba hozatalára vonatkozó harmonizált európai szabványokból is összeszedhetjük, de az MSZ CEN/TR 1749-es szabványban minden információ egy helyen megtalálható. Az ott közölt ábrák nem csak égéstermék elvezetési sémák, hanem a CE tanúsított gázkészülék kiterjedését is meghatározzák, a gázkészülék típusának függvényében. A típusból megállapítható, hogy a gázkészüléknek szerves része az égéstermék elvezető és annak terminálja vagy nem. A típus meghatározza, hogy mely szerkezetek tartoznak a gázkészülék direktíva hatálya alá, és mi tartozik az építési termék direktíva hatálya alá, így azt is, hogy mi tartozik az építésügyhöz, és mi tartozik a gazdasági tárcához. Az installációs gyakorlat előbbiekből következő változását nem lehet kis lépésekben bevezetni, mint ahogyan a szakadékot sem lehet több lépésben átugrani. Ezért nem tartok helyesnek semmilyen, a gázkészülékek európai osztályba sorolási rendjétől eltérő átmeneti osztályba sorolást (mint cső a csőben rendszerű vagy 3 méternél rövidebb égéstermék elvezetés), mert ezek a megoldások előrelépésnek tekinthetők ugyan, de továbbra is kimutathatóan ütközni fognak a gázkészülékek CE jel alatt történő forgalomba hozatali rendjével,

A Magyar Installateur 2007. szeptemberi számában megjelent cikkemben már felhívtam a figyelmet arra, hogy az égéstermék elvezetéssel rendelkező gázkészülékek nemzeti installációs eljárása, a gázkészülékek európai osztályba sorolási rendje szerint, alapvetően kétféle lehet. Az egyik esetben a gázkészüléket úgy tervezik, hogy az égéstermék szabadba történő kivezetéséhez a gázkészüléken kívül szükség van egy épület részének minősülő égéstermék elvezetőre, kéményre (B₁, B₂, B₃, C₂, C₄, C₆, C₈ típusok). A másik esetben a készülék CE tanúsítványa szerint saját égéstermék terminállal rendelkezik (B₄, B₅, C₁, C₃, C₅, C₇, C₉ típusok). Az alábbi két ábra szemlélteti, hogy a típustól függően mely szerkezeti elemek tartoznak a gáztörvény hatálya alá: A két égéstermék elvezetés sémája szempontjából azonos berendezés közötti különbség, hogy a bal oldali B₁₁ típusú készüléknek az égéstermék elvezető nem tartozéka, ezért az égésterméket az épület égéstermék elvezetőjén keresztül

kell a szabadba vezetni. A jobb oldali B_{4,1} típusú készüléknek a teljes égéstermék elvezető berendezés szerves része, azaz gázkészülék.

A magyar installációs eljárások az EU csatlakozás előtti időben megszokott gyakorlatot követik és ütköznek a vonatkozó magyar jogszabályokkal és az EU-nak a gázkészülékek CE jel alatt történő forgalomba hozatalára vonatkozó rendjével. A magyar törvények és rendeletek a felelősség kérdésében nem hagynak űrt, csak felelősnek sokszor mást jelölnek, mint aki a mai gyakorlat szerint eljár. A GMBSZ következő változása már teljes mértékben át fogja venni a gázkészülékek európai osztályba sorolási rendjét!

A következő sorokat csak példának szánom annak szemléltetésére, hogy az érvényes magyar jogszabályok jogkövető alkalmazása milyen jelentős változásokat eredményez, illetve eredményezne:

A B₄, B₅, C₁, C₃, C₅, C₇, C₉ típusú készülékek esetén a teljes égéstermék elvezető rendszer a gázkészülék szerves része, ezért a gáztörvény hatálya alatt, gázkészülék részeként kell róluk intézkedni. Az ilyen gázkészülék típusok esetén, az égéstermék kilépés helyét, a gázkészülék résznek minősülő szerkezeti elemek elhelyezését, a gázszolgáltatónak a tervbírálattal kell felülvizsgálnia, a GMBSZ előírásai szerint. Ha a gázkészülék beépítését a gázszolgáltató vizsgálja, akkor ennek a vizsgálatnak a teljes égéstermék elvezetőre és az égéstermék kilépés elhelyezésére és az égési levegőellátásra is ki kell terjednie. Egyébként a gáztörvény szerint a gázszolgáltató a kivitelezett fogyasztói berendezést a gázkészülék hiányában is át kell vegye. Ekkor a teljes rendszer megfelelőségének vizsgálata a beüzemelőre hárul. A gáztörvény szerint a gázkészüléknek minősülő szerkezeti egységek karbantartását, ellenőrzését kizárólag gázkészülék szerelői végzettséggel rendelkező személyek végezhetik, akinek ellenőriznie kell, hogy a gázkészüléket a tanúsítványnak megfelelően szerelték össze és a vonatkozó jogszabályok szerint, építették e be a helyszínen! A készülékkel együtt tanúsított égéstermék elvezető az esetén égéstermék tömörség vizsgálata a gyártó előírásai szerint történik, mert az égéstermék tömörség a CE tanúsított készülék belső, a gyártó hatáskörébe tartozó tulajdonsága és nem két vagy több CE tanúsított berendezés összeépítéséről beszélünk, a nemzeti installációs előírások hatálya alatt. Ennek megfelelően ezek tömörségi előírások eltérőek lehetnek az Építési termék direktíva hatálya alá tartozó, az épület égéstermék elvezetőire vonatkozó tömörségi előírásoktól. Az MSZ EN 483 gázkészülék szabvány az égéstermék tömörség vizsgálatának módjára több választható lehetőséget ad a gázkészülék gyártójának. Lehetséges, hogy a gázkészülékgyártó előírása szerint a megfelelő égéstermék oldali tömörséget az égési levegő CO₂ tartalma alapján is el lehet bírálni.

A nemzeti installációs előírásokban a gázkészülék szerves részének minősülő szerkezeti egységekkel kapcsolatban csak elhelyezési előírások hozhatók és ezek az előírások is csak olyanok lehetnek, amelyek ezeknek a szerkezeti elemeknek az elhelyezését a CEN/TR 1749 szerinti gázkészülékként tárgyalják.

Ellenkező esetben egy már CE tanúsított termékkel szemben támasztanánk további követelményeket, ami tilos. Gyakran merül fel annak igazolására vonatkozó igény, hogy a beépített égéstermék elvezető elemek tényleg a gázkészülékkel együtt tanúsítottak-e. Ha a jogszabályok oldaláról vizsgáljuk a kérdést, akkor itt arról van szó, hogy vaki megkérdőjelezi, hogy a CE jel alatt forgalomba hozott termék megfelel-e tanúsítása szerinti kivitelnek. Az érvényes magyar jogszabályok szerint ilyen forgalomba hozattal kapcsolatos esetben a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság az illetékes, a jogszabályok mást nem hatalmaznak fel ilyen kérdések vizsgálatára. Ez azt jelenti, hogy kétség esetén a NFH-hoz lehet bejelentést tenni. Egyébként pedig a gyártó felelőssége, hogy minden gázkészülékbe épített szerkezeti elem, a tanúsítvány szerinti legyen és a gyártónak az általa beüzemeléssel felhatalmazott képviselőjét, kell felkészítenie, hogy ennek teljesülését ellenőrizze.

A gyártónak üzemeltetnie kell egy olyan rendszert, amely garantálja, hogy a méreti miatt több darabban helyszínen szállított gázkészülék (A CE tanúsított gázkészülék és égéstermék elvezető együttese) a CE tanúsítvány szerint, megfelelő égéstermék tömörséggel legyen a helyszínen összeszerelve. A gyártónak olyan dokumentumokat kell kibocsátania, amelyből megállapítható a fűtött és nem fűtött terekben átvezetett, készülék résznek minősülő égéstermék elvezető részek lehetséges maximális hossza, a magyarországi éghajlati viszonyok figyelembevételével.

A gázkészülék tanúsítójának a tanúsítvány kiállításakor és a gyártó időszakos felülvizsgálata során ellenőriznie kell a fenti rendszer megfelelőségét.

Az építési engedélyezési eljárások során is igen nagy jelentősége van a gázkészülék megvalósítandó installációs típusának, hiszen ha a gázkészülék égéstermékje közvetlenül a gázkészüléknek egy szabadban lévő pontjából lép ki, akkor az épület fűtése és tartalék fűtése is lehetséges épületszerkezetnek minősülő égéstermék elvezető létesítése nélkül. Ekkor csak az illetékes gázszolgáltató szakvéleményét kell kikérni és nem a kéményseprő-ipari közszolgáltatóét, mert alapvetően, hogy a szakhatóságok, és szolgáltatók állásfoglalását csak az építési engedély kérelem elbírálásához szükséges mértékben kell kikérni. Hozzátenném, hogy az építési engedélyezési eljárás gyakorlatán azért is változtatni kellett, mert az épület fűtésének megoldására ma már számos egyéb alternatíva áll rendelkezésre, amely nem igényel kéményt, gondoljunk például a hőszivattyús fűtési megoldásokra.

Igyekeztem összeállítani, azoknak a változásoknak a listáját, amelyek pusztán a jogszabálykövető magatartásból az egyes szereplőkre: gázvezeték és készülékszerelőkre, gyártókra, tanúsítókra, gázszolgáltatókra, kéményseprő-ipari közszolgáltatókra, épületgépész és építészervezőkre, az építési engedélyezési eljárásban résztvevő szakhatóságokra vonatkozóan következik. Ezek a listák szereplőnként is több oldal tesznek ki, ezért közlésük meghaladná ennek a cikknek a terjedelmét.

A jogszabályokat megvizsgálva arra is fény derült, hogy az épületszerkezetek gázkészülékek égési levegő ellátására vonatkozó igénybevitelére, semmilyen magyar szabályozással nem rendelkezünk.

Javasoltam, hogy a GMBSz folyamatban lévő felülvizsgálata során erre vonatkozóan szülessen szabályozás.

A fentiek alapján a következőket ajánlanám minden szakmabeli figyelmébe:

A gázkészülék típusán nem a kereskedelmi nevét, hanem a CEN/TR 1749 szerinti osztályba sorolását értjük. (például C₃₃)

A gázkészülék és az épületszerkezetek közötti határ a CEN/TR1749 ábrái és lábjegyzetei alapján határozható meg.

Egy gázkészüléknek több típusra vonatkozó tanúsítványa is lehet, ezek mindegyike szerepel az adattáblán.

A megvalósításra kiválasztott típus csak az adattáblán szereplő típusok egyike lehet

A gázkészülék installációjának megvalósításra kiválasztott típusát az épületgépészeti terveken, fel kell tüntetni.

A gázkészülék installációjának típusát az építési engedélyezési terveken is fel kell tüntetni, mert az engedélyezési eljárás menete függ a gázkészülék installációs típusától.

A készülékkel együtt tanúsított égéstermék elvezető csak a gázkészülék tanúsítása szerinti lehet.

A tervfelülvizsgálat során a CEN/TR 1749 szerint gázkészüléknek minősülő égési levegő ellátó és égéstermék elvezető berendezéseket gázkészülékként kell kezelni.

Célszerű a terveken jelezni, hogy: „A terven feltüntetett égéstermék elvezető a gázkészülék szerves része, ezért erre a megoldásra nem épület kéményére, hanem gáztörvény szerint a gázkészülékre vonatkozó szabályok vonatkoznak”

Minden gázkészülék piaci szereplőnek, jogszabály alkalmazónak, és alkotónak javaslom, hogy vizsgálja felül, hogy van e olyan a tevékenységét érintő terület, amelyre a fentiek fényében nagyobb gondot kell fordítson.

Természetesen a helyes jogszabály alkalmazáson túl szeretnénk a jogszabályokon is változtatni. Például annak érdekében, hogy egy fűtési időszakban kieső gázkészülék helyett, az új, nem készülék cserének minősülő készüléket is 2-3 napon belül, legálisan használatba lehessen venni. Erre jó példákat is lehet találni. A sokat emleget Németországban az installatőr egyedül vállalja egy ilyen készülékcseré és rendszer átalakítás felelősségét. Természetesen rendelkezik a feladat elvégzéséhez szükséges ismeretekkel és jogosítványokkal. Nem bújik sem a gázszolgáltató, sem a kéményseprő-ipari közszolgáltató pecsétje mögé. Ennek eredményeként viszont rendkívül gyors, dokumentált munkavégzés történik. Ellentétben nálunk, a rendkívül bürokratikus, időigényes eljárásrend miatt a készülékcserék döntő többsége illegális és ezért nem dokumentált. A témában megjelent korábbi cikkek a www.kemenyjobbitok.hu oldalon olvashatók.

Fazakas Miklós

Fejlesztési vezérigazgató helyettes
FÉG Konvektor Zrt.